

...

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 6.Pf.20.201/2026/4.

A felperes:

felperes

felperes címe

A felperes képviselője:

Dr. Igyártó Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Igyártó Gyöngyi ügyvéd)

ügyvéd címe

Az alperes:

alperes

Az alperes képviselője:

dr. Papp Sándor ügyvéd

ügyvéd címe

A per tárgya: kártérítés

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 6.P.20.640/2025/22. számú ítélet

A fellebbezést benyújtó fél: alperes (23. sorszám alatt)

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 952.500 (kilencszázötvenkétezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 2.500.000 (kétfmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes jogelődje, felperesi jogelőd 2024. április 17-én indított pert az alperessel szemben.

[2] A felperes a keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (a továbbiakban: rPtk.) 100. §-a és 339. §-a alapján 70.000.000 forint – az ítélethozatal idején fennálló értékviszonyok alapján megállapított – nem vagyoni kártérítés és annak a perindítás napjától számított késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A követelését arra alapította, hogy az alperes megszegte a szükségtelen zavarástól való tartózkodásra irányuló kötelezettségét azzal, hogy a település1 '1' hrsz. és település2 '2' hrsz. alatti ingatlanán működtetett állami vállalat az üzemi tevékenysége során azbesztet használt, amely 1971. szeptember 30. és 1995. július 22. között a jogelődjének a mesothelioma megbetegedését okozta.

[3] Az alperes az érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, egyaránt vitatta a kereset jogalapját és összegét. Arra hivatkozott, hogy az 1977. évi VI. tv. 2. § (1) bekezdése, 27. § (3) bekezdése és a 9/1969. (II. 9.) Korm. rendelet 6. §-a szerint nem terheli felelősség az cég3 tevékenységéért. Kifejtette, hogy a kezelői jog lényegében tulajdonosi jogkört biztosított

a kezelő számára, ami szomszédjogi sérelem esetén is kizárja a tulajdonos felelősségét [17/1992. (III. 30.) AB határozat]. Álláspontja szerint a folyamatindító azbeszt-expozíció időpontjában nem kellett előre látnia a felperes jogelődjének a megbetegedését, ezért a felperes nem bizonyította a károsító magatartás és a jogelődjének a megbetegedése közötti jogi értelemben vett oksági kapcsolatot. Hivatkozott arra, hogy még az Európai Parlament és Tanács 2003/18/EK irányelve sem tiltotta az azbeszt felhasználását, mert azt az álláspontot foglalta el, hogy létezik olyan expozíciós határérték, amely alatt a rákbetegség kockázata nem áll fenn, és az érintett időszakban az azbeszt felhasználásnak magyarországi jogi szabályozása megfelelt a nemzetközi előírásoknak. Állította, hogy a kor műszaki színvonalának megfelelő munka- és környezetvédelmi szervezetrendszer működtetésével minden tőle elvárható megtett az azbesztózis okozta megbetegedések kizárása érdekében, ezért a magatartása nem volt felróható. A bírói gyakorlat alapján 15.000.000 forint erejéig tartotta reálisnak a felperest az ítélethozatal idején fennálló értékviszonyok alapján megillető nem vagyoni kártérítés összegét.

[4] Az elsőfokú bíróság a 2026. március 2-án meghozott ítéletével a felperes javára 60.000.000 forint, ezen összeg után 2026. március 2. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat és 2.540.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte az alperest. Megállapította, hogy a feljegyzett 1.500.000 forint illeték és az állam által előlegezett 411.404 forint szakértői díj az állam terhén marad.

[5] Ítéletének indokolásában tényként állapította meg, hogy a település1 '1' hrsz. és a település2 '2' hrsz. alatt nyilvántartott ingatlanok 1996. június 24-ig az alperes tulajdonában álltak. Az alperes az ingatlanokon állami vállalat formájában 1963. óta cementgyárat működtetett, amely 1971. szeptember 30-tól azbesztet használt gyártási alapanyagként. Az üzem működése sosem volt zárt rendszerű, a porterhelés a gyár 2003. december 31-én történt bezárásáig folyamatosan fennállt.

[6] A felperes jogelődje 1967. szeptember 5-én született, a születése óta település2ben a település3i 'A'-i lakótelepen, majd 1995. július 22-ig település1n, az eternitgyárral szemben élt. Egész gyermekkorát a gyár közelében töltötte, ott járt iskolába, a helyi sportpályán sportolt, ennek megfelelően a gyár területéről a környezetbe kiáramló azbeszttel kevert port folyamatosan belélegezte. A felperes jogelődjénél 2024. február 19-én mesothelioma epithelioides malignum daganatot diagnosztizáltak, ezért immunterápiás kezelésben részesült. A felperes jogelődje 2024. július 30-án elhunyt.

[7] Az elsőfokú bíróság a perben beszerzett orvosszakértői vélemény alapján megállapította, hogy a mellhártya mesothelioma az esetek döntő többségében azbeszt expozíció következtében alakul ki, jellemzően az expozíciótól számítva 20-40 év elteltével. A Szakértői Iroda által készített műszaki szakértői vélemény alapján megállapította, hogy a település3i gyárban sosem volt teljesen zárt az azbesztfelhasználás technológiája, az azbeszt kijuthatott a gyár környezetébe. Tekintettel arra, hogy a felperes jogelődje 28 éven át a gyár közvetlen közelében élt, megállapíthatónak találta, hogy a mellhártya mesothelioma

megbetegedésének oka szinte bizonyosan az azbeszt expozíció volt. Álláspontja szerint a felperes jogelődjének a megbetegedése szempontjából a 1971. szeptemberétől 1995. július 22-ig terjedő időszak egésze jelentős lehet. Mindezek alapján azt a következtetést vonta le, hogy a felperes jogelődjének az egészségkárosodását az alperes tulajdonában álló ingatlan kezelőjének a tevékenysége okozta.

[8] Rámutatott arra, hogy az alperest a rPtk. 100. §-ába ütköző mulasztás terheli, mert nem akadályozta meg az ingatlanát használó más személy a szomszédokat szükségtelenül zavaró magatartását. Utalt arra, hogy az Alkotmánybíróság 5/2022. (IV. 14.) AB határozatában kifejtettekből következően az állam mint közjogi szereplő köteles volt fellépni a környezetszennyező tevékenységgel szemben, és még kivételesen sem értékelhető az állam mint tulajdonos javára, hogy az állam mint közjogi szereplő engedélyezte, illetőleg hivatalos tudomása ellenére mulasztásával eltűrte valamely állami tulajdonban álló ingatlanon a nyilvánvaló környezetszennyező tevékenységet akkor, amikor erre vonatkozóan már egyértelmű jogszabályi rendelkezések voltak hatályban.

[9] Rögzítette, hogy a 17/1975. (VI. 14.) MT rendelet 2. számú mellékletének 24. pontja a baleseti ellátásra igényt adó foglalkozási megbetegedések között sorolta fel az „azbesztózist tüdőrákkal vagy anélkül”, amely előfordulhat minden olyan munka során, amely azbeszt termelésére, feldolgozására irányul. A 4/1981. (III. 31.) EüM rendelet 1. számú melléklete tüdőfibrózist okozó porként jelölte meg az azbesztet, a 6/1982. (VI.12.) EüM. rendelet melléklete pedig az emberi szervezetre fokozottan veszélyeztető anyagként nevesítette azt. Az MSZ 21461/1-1988. szabvány az emberben bizonyítottan rákkeltő hatású vegyi anyagnak nyilvánította az azbesztet, de csak 1992-ben tiltották meg a kék azbeszt felhasználását, majd 2004-ben az azbeszttartalmú anyagok forgalomba hozatalát és felhasználását.

[10] A fentiek alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperesnek legkésőbb 1975-ben már tudnia kellett, hogy az azbeszt egészségkárosító hatású, és azbesztszál koncentrációra vonatkozó határértékek meghatározásából feltételezhetően azt is tudnia kellett, hogy a levegőbe kerülő azbeszt belélegzése súlyos megbetegedést okozhat. Erre figyelemmel az alperesnek előre kellett látnia azt is, hogy a zárt technológia hiányában légkörbe került azbesztszálakat a gyár környezetében élők is belélegezhetik, ami nekik is megbetegedést okozhat. Okfejtése szerint a folyamatot elindító azbeszt expozíció pontos időpontja meghatározhatóságának a hiánya a kártérítési felelősség szempontjából azért közömbös, mert az alperes már 1975-ben ismerte az azbeszt egészségkárosító hatását, és az ingatlanokon fennálló tulajdonjoga megszűnésének az időpontjáig terjedő időszak egyetlen része tekintetében sem tudta bizonyítani, hogy nem került ki azbeszt a gyár területéről.

[11] Az elsőfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy a rPtk. 339. § (1) bekezdése alapján a releváns oksági kapcsolat fennállásához elegendő volt annak bizonyítása, hogy a magatartás adekvát következménye a kár, a kárért felelős személynek nem kellett előre látnia a kár lehetséges mértékét.

[12] Rámutatott arra, hogy az 1976. április 1-jétől hatályos, az emberi környezet védelméről szóló 1976. évi II. törvény (a továbbiakban: Ekv. tv.) 38. § (1) bekezdése alapján települési környezetben csak olyan üzem volt fenntartható, és olyan tevékenység volt folytatható, ami nem befolyásolja károsan a lakosság életfeltételeit. Az Ekv. 38. § (2) bekezdése szerint az üzemek és létesítmények által a települési környezetre gyakorolt káros hatások megakadályozása érdekében védőterületet, illetőleg védőtávolságot kellett kialakítani.

[13] Az volt, az álláspontja, hogy az alperes nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható volt, mert bár tudta, hogy az azbeszt egészségkárosító hatású, mégsem tett hatékony intézkedéseket az azbeszt környezetbe való kijutásának a megakadályozása érdekében. Kifejtette, hogy az alperes akkor járt volna el az adott helyzetben elvárható módon, ha szigorú ellenőrzéseket végzett volna és azok eredménye alapján hatékony intézkedéseket tett volna a környezetszennyezés megakadályozása érdekében. Ha az adott időszakban nem álltak rendelkezésre olyan technológiai megoldások, amelyek az azbeszt feldolgozását biztonságossá tették, szüneteltetni kellett volna a gyár tevékenységét, vagy azt meg kellett volna szüntetni. Mindezek hiányában az alperes nem tudta kimenteni magát a kártérítési felelősség alól.

[14] Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelése alapján megállapította, hogy a kialakult agresszív rosszindulatú és gyógyíthatatlan betegsége folytán sérült a felperes jogelődjének az egészséghez fűződő joga, ezért a felperes olyan mértékű pénzbeli kártérítésre tarthat igényt, amely a jogelődje által elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozására alkalmas másnemű előnyt nyújt. A nem vagyoni kártérítés mértékének a meghatározása során értékelte, hogy a perben kihallgatott tanú vallomása szerint a betegség lelkiileg és fizikailag is megviselte a felperes jogelődjét, abba kellett hagynia a korábban folytatott testépítést, és az izomtömeg csökkenése különösen nehéz helyzetet eredményezett a számára. A betegség tönkretette a felperes jogelődjének a kiegyensúlyozott családi életét, a felperesi jogelőd aggódott a látássérült, autista kislányának a jövője miatt, akit a betegsége miatt már nem tudott gondozni.

[15] Az elsőfokú bíróság figyelembe vette azt is, hogy a betegség jelentkezése idején 56 éves felperesi jogelőd ebben az életkorában betegség nélkül még számos aktív, tartalmas évet élhetett volna. Mindezeknek a körülményeknek az értékelése alapján – az azonos tárgyú perekben megállapított kártérítési összegekre és az infláció mértékére is figyelemmel – a keresetben követelt nem vagyoni kártérítés mértékét csak kis mértékben találta eltúlzottnak. A felperes jogelődjét ért nem vagyoni sérelem kiegyensúlyozására alkalmas kártérítés összegét az ítélet meghozatalának időpontjában fennálló ár- és értékviszony alapján 60.000.000 forintban látta megállapíthatónak, amely után az alperest a rPtk. 301. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet meghozatalának időpontjától kötelezte késedelmi kamat megfizetésére.

[16] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte.

[17] Hivatkozott arra, hogy a Kúria hasonló tárgyú perekben hozott korábbi döntései [Pfv.I.21.196/2018/8, Pfv.I.21.179/2018/6, Pfv.I.20.474/2018/6.] értelmében kimentheti magát a felelősség alól annak a bizonyításával, hogy a magatartása nem volt felróható. Kifejtette, hogy a vétkesség megítélése során nem hagyhatók figyelmen kívül az általa vagy a szervei által a közfeladatai ellátása során szerzett ismeretek, illetve azok az ismeretek, amelyekre kellő gondosság mellett szert tehetett volna. Ennek eldöntésénél elengedhetetlen annak az egyértelmű meghatározása, hogy a károkozás milyen időszakot fog át.

[18] Az volt az álláspontja, hogy alapvetően tévesek az elsőfokú bíróságnak az alperes felelősségének a fennállására vonatkozó megállapításai. Hangsúlyozta, hogy az ingatlan tulajdonosát a rPtk. 100. §-a alapján nem terhelheti felelősség olyan magatartásért, amit nem ő tanúsított. Rámutatott, hogy nem volt olyan jogszabály, ami szerint az állami vállalatok tevékenységéért vagy mulasztásáért az állam felelős. A 17/1992. (III. 30.) AB határozatban kifejtettekből következően az cég³ tulajdonosi joggyakorlóként felelt, és a kezelői jog fennállása kizárta az állam tulajdonosi joggyakorlását, ezzel együtt a kártérítési felelősségét is a harmadik személyek felé.

[19] Az ítélezési gyakorlatra [BH2008. 299, BDT2016. 3577, BDT2013. 2893.] és a jogelméletre hivatkozással továbbra is állította, hogy a marasztalása csak abban az esetben lenne megalapozott, ha a felperes jogelődjének a mellhártya mesothelioma megbetegedését elindító azbesztexpozíció időpontjában előre láthatta a súlyos – halálos eredménnyel járó – megbetegedés kialakulásának a lehetőségét, a felperes azonban nem tudta bizonyítani az okozati összefüggés fennállását. Okfejtése szerint a rendelkezésre álló szakvélemények alapján az elsőfokú bíróságnak arra a következtetésre kellett volna jutnia, hogy az azbesztexpozíció legvalószínűbb időpontja 1984. és 1994. közé esik, vagy arra, hogy a folyamatindító azbesztexpozíció bekövetkezését valószínűség szintjén sem lehet megállapítani, ezért az akár a felperes jogelődjének a születésekor nyomban is bekövetkezhetett, amely esetben az előreláthatóság kizárólag a felperesi jogelőd születésének az időpontjára nézve (1967) vizsgálható.

[20] Fenntartotta, és az irányadó EGK szabályok [Tanács 76/769/EGK irányelve, Tanács 80/1107/EGK irányelve, Tanács 83/477/EGK irányelve, Tanács 84/360/EGK irányelve, Tanács 87/217/EGK irányelve, Tanács 91/382/EGK irányelve, Európai Parlament és a Tanács 2003/18/EK irányelve] ismertetésével kívánta alátámasztani azt az álláspontját, hogy ugyanúgy nem kellett előre látnia a lakossági azbesztexpozíció lehetséges következményeit, ahogyan azt a jóval fejlettebb EGK tagállamok sem láthatták. Hangsúlyozta, hogy az EGK még 2003-ban is úgy látta, hogy létezik olyan munkahelyi expozíciós küszöbérték, amely alatt a rákbetegség kockázata nem áll fenn, és az EGK szabályozás 1976. és 2003. között nem tekintette veszélyeztetettnek a lakosságot az azbesztszál-koncentrációval kapcsolatban. Az ugyanebben az időszakban hatályos magyar szabályok [19/1974. (XII. 27.) ÉVM rendelet, 3/1975. (VI. 14.) SZOT számú szabályzat, az Ekv. tv., 4/1981. (III. 31.) EüM rendelet, 56/1981. (XI. 18.) MT rendelet, 6/1982. (VI. 12.) EüM rendelet, 5/1986. (VIII. 10.) EüM rendelet, MSZ 21461/1-1988. számú szabvány, MSZ 21461/2-1992. számú szabvány]

ismertetése alapján állította, hogy az állam a perbeli időszakban úgy láthatta, hogy az azbesztpor egészségkárosító hatása csak az adott üzem dolgozóit érinti, de nem terjed ki az üzemen kívüli területekre, továbbá, hogy létezik olyan munkahelyi expozíciós küszöbérték, amely alatt a rákbetegség kockázata nem áll fenn. Kiemelte, hogy a magyar szabályozás bizonyos szempontból még az EGK szabályozásnál is szigorúbb volt. Mindebből következően pedig előreláthatóság hiányában nem áll fenn az okozati összefüggés, ahogyan azt egyébként az elsőfokú bíróság más, korábban meghozott ítéleteiben [38.P.22.019/2016/29, 38.P.25.872/2016/11.] maga is megállapította.

[21] Fenntartotta, hogy a felróhatósága hiányának a bizonyításával kimentette magát a kártérítési felelősség alól, ugyanis minden tőle elvárható intézkedést megtett annak érdekében, hogy ne forduljon elő azbesztózis okozta súlyos megbetegedés. Előadta, hogy a perbeli időszakban bizonyítottan olyan munkavédelmi, munkaegészségügyi és környezetvédelmi szervezeti rendszert alakított ki, ami a kornak megfelelő műszaki fejlettségi szinten maximálisan biztosította a munkavállalók egészségének a védelmét és a szabályok betartásának az ellenőrzését. Kiemelte, hogy a környezetvédelmi szervezetén keresztül rendszeresen ellenőrizte az üzem levegőszennyezését és soha nem állapított meg káros azbeszt terhelést.

[22] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által a felperesnek megítélt nem vagyoni kártérítés eltúlzott a más egészségkárosodás miatt [Debreceni Ítéltábla Pf.20.093/2019/3, Pf.I.20.676/2017, Pf.I.20.023/2012/4, Pf.I.20.787/2012/7, Kúria Pfv.21.189/2017/8, Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.022/2016/6, Fővárosi Törvényszék 8.P.25.894/2012/83, Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.426/2016, Győri Ítéltábla Pf.III.20.197/2019/11/I.], valamint az ún. azbeszt-perekben korábban hozott jogerős ítéletekben megítélt 35-40.000.000 forint összegekhez képest is. Érvelése szerint az ítélet meghozatalának időpontjában fennálló ár- és értékviszonyok alapján legfeljebb 15.000.000 forint lehet a felperest megillető nem vagyoni kártérítés reális összege.

[23] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[24] Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet ténybelileg és jogilag is megalapozott. Rámutatott, hogy a Kúria azonos tényállás mellett már több precedensértékű határozatot hozott [Pfv.III.21.140/2022/4, Pfv.VII.21.068/2022/5, Pfv.III.20.105/2023/6, Pfv.III.20.562/2023/4., Pfv.21.192/2025/4.], és az elsőfokú bíróság nem tért el ezektől. Kiemelte, hogy az alperes felelősségének a kérdésében az Alkotmánybíróság az 5/2022. (IV. 14.) AB határozatában a Kúriával egyező álláspontot foglalt el, a Kúria pedig az okozati összefüggés fennállása tekintetében elvetette az alperes előreláthatóság hiányával kapcsolatos kifogásait [BH2021. 45.] Hangsúlyozta, hogy a jogelődje 1971. szeptemberétől 1995. július 22-ig azbesztexpozíciónak kitéve élt, és a károkozás bíróság által megállapított időszaka az orvosszakértői véleményen alapul. Kifejtette, hogy a betegség sajátosságaira figyelemmel jobban nem szűkíthető le a károkozás lehetséges időtartama, és az egyébként is csak a valószínűség szintjén bizonyítható. Érvelése szerint az alperes által megjelölt 15.000.000 forint az elmúlt évek inflációs pénzrontó hatását figyelembe véve nem alkalmas a jogelődje

által elszenvedett sérelmek kompenzálására. Rámutatott, hogy az alperes által hivatkozott kártérítési jogesetek 7-14 évvel ezelőttiek. Az volt az álláspontja, hogy a neki megítélt nem vagyoni kártérítés elsőfokú bíróság által megállapított összege a jelenlegi ár- és értékviszonyokat és a jogelődjenek a személyes körülményeit tekintve nem eltűzött, különös figyelemmel a jogelődjenek a betegség okozta testi és lelki szenvedéseire, valamint a betegség halálos kimenetelére.

[25] Fellebbezés hiányában a Pp. 358. § (5) bekezdése alapján első fokon jogerőre emelkedett az elsőfokú bíróság ítéletének a keresetet elutasító rendelkezése, ezért a Fővárosi Ítéltábla kizárólag az elsőfokú ítélet fellebbezett, az alperest fizetésre kötelező rendelkezéseit bírálta felül.

[26] A Fővárosi Ítéltábla nem észlelt a fellebbezésben nem hivatkozott eljárási szabálysértést, ezért a felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdésében meghatározott korlátok között gyakorolta.

[27] A fellebbezés nem megalapozott.

[28] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a tényállásból levont jogi következtetéseivel, az érdemi döntésével és a döntés ítéletben kifejtett indokaival a Fővárosi Ítéltábla is egyetértett.

[29] Az alperes a perben azt nem vitatta, hogy a felperes jogelődjenek a megbetegedését olyan azbesztszál belélegzése okozta, amely a tulajdonában álló ingatlanokon működő gyárból jutott ki a gyár környezetébe. Arra hivatkozott azonban, hogy a kezelői jog fennállása kizárta az ingatlan tulajdonosaként a kártérítési felelősségét, a kár nem volt előre látható, ezért nem áll fenn jogi okozati összefüggés a magatartása és a felperes kárának a bekövetkezése között, továbbá a magatartása nem volt felróható.

[30] A Kúria hasonló tárgyú ügyekben hozott precedensképes határozatai szerint [pl. BH2023. 217., Pfv.III.21.140/2022/4., Pfv.III.20.105/2023/6., illetve legutóbb: Pfv.III.21.192/2025/4.] az alperes felelős a tulajdonában volt ingatlanok kezelőjének a környezetet szennyező tevékenységével okozott károkért, és a jelen perben nem merült fel olyan körülmény, amely az alperes felelősségének fennállása kérdésében indokolta volna az eltérést a korábbi bírósági határozatokban foglaltaktól.

[31] A Fővárosi Ítéltábla a kezelői jog esetén fennálló tulajdonosi felelősség tekintetében kiemeli, hogy az Alkotmánybíróság a 5/2022. (IV. 14.) AB határozatában egyértelműen úgy foglalt állást, hogy a rendszerváltást megelőző időszakban az állami tulajdon dominanciája

érvényesült, valamennyi jelentős gazdasági tevékenység folytatása vagy egy kizárólagos állami tulajdonban álló állami vállalat útján, vagy pedig az állam kifejezett engedélye alapján valósulhatott meg. Ennek megfelelően vizsgálendő, hogy az állam tulajdonosként és közjogi szereplőként az akkor hatályos környezetvédelmi törvénynek, illetőleg a rPtk.-ban szabályozott felelősségi alakzatnak megfelelően járt-e el. Ahogyan azt az elsőfokú bíróság is helyesen idézte – még kivételesen sem értékelhető az állam mint tulajdonos javára, hogy az állam mint közjogi szereplő engedélyezte, illetőleg hivatalos tudomása ellenére mulasztásával eltűrte valamely állami tulajdonban álló ingatlanon a nyilvánvaló környezetszennyező tevékenységet akkor, amikor erre vonatkozóan már egyértelmű jogszabályi rendelkezések voltak hatályban (AB határozat [84] bekezdése). Az államot az Ekv. tv. rendelkezéseiből, különösen annak 3. §-ból adódóan többletkötelezettség, nevezetesen a környezet védelmére vonatkozó szabályok betartatásának a kötelezettsége is terhelte. Ilyen, az államot mint közjogi szereplőt érintő többletkötelezettség az Ekv. tv. 38. § (1) bekezdése, mely kifejezetten azt rögzítette, hogy települési környezetben csak olyan üzem, létesítmény építhető vagy tartható fenn, illetőleg olyan tevékenység folytatható, amely a lakosság életfeltételeit károsan nem befolyásolja. E jogszabályi rendelkezés betartatásának a kötelezettségéből fakadóan az állam mint közjogi szereplő kötelezettsége volt fellépni a környezetszennyező tevékenységgel szemben, mely kötelezettséghez társult az állami tulajdonban álló ingatlanok esetében a tulajdonosi felelőssége is ([82] bekezdés).

[32] A jogellenes magatartás és a kár között az okozati összefüggés minden olyan esetben fennáll, amikor a kérdéses ok – az általános élettapasztalat szerint – alkalmas a károsító eredmény létrehozására. A releváns oksági kapcsolat fennállásához a károkozónak általánosságban, bármilyen kár bekövetkezésének a lehetőségét, és nem a konkrét kár bekövetkezésének a lehetőségét és a konkrét kár mértékét kell előre látnia. Ebből következően fennáll az okozati összefüggés abban az esetben, ha a tulajdonos az ingatlanán olyan tevékenység folytatását tűri el, amely a szomszédainak vagy másoknak egészségkárosodást okozhat.

[33] Az elsőfokú bíróság által kirendelt igazságügyi orvosszakértő a véleményében a felperesi jogelődre vonatkozó iratok alapján egyértelműen megállapította, hogy az expozíció időtartama elegendő volt ahhoz, hogy esetében a betegség kialakulását a bizonyossággal határos valószínűséggel az azbeszt expozíciónak lehessen tulajdonítani. Az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást úgy, hogy a felperesi jogelőd esetében a 1971 és 1995 közötti teljes időszaknak jelentőséget kell tulajdonítani a betegség kialakulásában, figyelemmel arra, hogy az orvosszakértő szerint ez pontosan azt az időszakot fogta át, amikor az azbeszt-expozíció után a mesotheliomák döntő többsége kialakul. Mivel orvosszakértői szempontból a felperesi jogelőd megbetegedésének ideje még a valószínűség szintjén sem határozható meg pontosabban, az alperes nem tudta magát kimenteni a kártérítési felelősség alól az előreláthatóság hiányára hivatkozással azon az alapon, hogy a felperesi jogelőd megbetegedésének legvalószínűbb időpontjában nem ismerhette fel az azbesztózis rákkeltő hatását. Az orvosszakértői vélemény alátámasztotta az alperes tulajdonában lévő ingatlanokon folytatott, azbeszt felhasználásával járó tevékenység és a felperesi jogelőd megbetegedése közötti ténybeli okozati összefüggés fennállását.

[34] Az elsőfokú bíróság a korabeli jogi szabályozás [17/1975. (VI. 14.) MT rendelet] helyes értékelése alapján állapította meg azt is, hogy az alperes már 1975-ben tudta, hogy az azbeszt egészségkárosító hatású és tüdőrákot okozhat. Az azbesztszál koncentrációra vonatkozó előírásokból, határértékekből kitűnően tudnia kellett azt is, hogy a levegőbe kerülő azbeszt belégzéssel daganatos megbetegedést okozhat a munkavállalóknak. Ebből következően előre láthatta, hogy ha az azbesztet feldolgozó technológia nem kellően zárt, akkor a levegőbe kiporzással kerülő azbesztszálak veszélyeztetik a munkavállalók egészségét. Az alperes nem feltételezhette alappal, hogy az üzemben levegőbe kerülő azbeszt az üzem területén marad. Az egészségkárosodás mechanizmusa alapján az egészségügyi határértékektől függetlenül számolnia kellett azzal is, hogy a levegőbe kerülő azbesztpor kijuthat az üzem területén kívülre. Emiatt az alperesnek előre kellett látnia azt is, hogy a légkörbe kerülő azbesztszálakat nemcsak a munkavállalók, hanem a gyár környezetében élők is belélegezhetik, ami nekik is megbetegedést okozhat. Előre kellett látnia azt is, hogy a légkörbe került azbeszt mindaddig veszélyt jelent az üzem közelében élők egészségére, amíg meg nem teszi az emberi egészséget veszélyeztető tevékenység megszüntetéséhez szükséges azokat a tulajdonosi intézkedéseket, amelyekre a rPtk. 100. §-a alapján köteles. Erre figyelemmel a jogi okozatosság is fennáll az alperes tulajdonosi kötelezettségeinek elmulasztása és a felperesi jogelőd megbetegedése között.

[35] A perben rendelkezésre álló adatok szerint az érintett időszakban az alperes előtt ismertté váltak a gyár működésének hiányosságai, és azok a lehetséges műszaki megoldások, amelyekkel az azbesztszálak üzemén kívül kerülése megakadályozható, vagy a kiporzás mértéke csökkenthető lett volna. Ehhez képest az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy minden, az adott helyzetben általában elvárhatót megtett annak érdekében, hogy megóvja a gyár környezetében élők egészségét. A Fővárosi Ítéltábla ezzel kapcsolatban utal arra, hogy az 1977. évi VI. törvény alapján az államnak az alapító útján gyakorolható, tulajdonosi ellenőrzésre, illetve a vállalat megszüntetésére feljogosító tulajdonosi jogosítványai voltak; az állami tulajdonban álló ingatlanok kezeléséről szóló 9/1969. (II. 9.) Korm. rendelet [5. § (1) bekezdés b) pont, 14. §], majd a földről szóló 1987. évi I. törvény korabeli rendelkezései [11. §, 18. § (1) bekezdés c) pont] alapján az állam az alapító útján a kezelői jogot visszavonhatta, azaz volt cselekvési lehetősége a rPtk. 100. §-át sértő, az egészséget veszélyeztető, környezetszennyező tevékenység megszüntetése érdekében. A Fővárosi Ítéltábla ezért egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az adott helyzetben általában elvárható volt az alperestől, hogy mint tulajdonos éljen az ingatlant kezelő állami vállalat környezetszennyező tevékenységével kapcsolatban a rendelkezésre álló tulajdonosi eszközökkel: kísérje figyelemmel a veszélyes anyagot feldolgozó kezelő által folytatott ipari tevékenységet (tulajdonosi ellenőrzés), hívja fel a kezelőt a tevékenysége környezetszennyező jellegének megszüntetésére, a felhívás eredménytelensége esetén pedig vonja meg a kezelői jogot. Tulajdonosi intézkedés hiányában önmagában a megfelelő munka- és környezetvédelmi intézményrendszer működtetésére hivatkozással az alperes nem mentesülhet a kártérítési felelősség alól. Az európai szabályozástól függetlenül a kár bekövetkezésének a lehetőségét az államnak előre kellett látnia, ezért az alperes felróhatóságának a hiánya azon az alapon sem volt megállapítható, hogy a magyar jogszabályi környezet megegyezett az EGK szabályokkal, vagy annál szigorúbb volt.

[36] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg az ítéletében, hogy a felperes jogelődjének a rPtk. 75. § (1) bekezdése és 76. §-a által védett egészséghez fűződő joga sérült.

A nem vagyoni kártérítés legfőbb funkciója a kompenzáció, az elveszített életlehetőségek, az elszenvedett testi-lelki sérelmek kiegyensúlyozására alkalmas másnemű előny nyújtása. A nem vagyoni kártérítés mértékének a megállapítása során az eset egyedi körülményeiből kellett kiindulni, amihez képest a más ügyekben hozott ítéletekkel megállapított kártérítéseknek – a teljes ténybeli azonosság hiányában – a konkrét kárigény elbírálása során csupán orientáló szerepük lehet. A bírói gyakorlat összehasonlításra alkalmas más ügyekben hozott döntései értékelésének a követelménye ugyanis nem jelent mechanikus, számszerűsíthető összevetésen alapuló vizsgálatot, hanem a bírói gyakorlatban formálódó értékszínvonal csak a kártérítési összeg nagyságrendi behatárolásához ad szempontot [BH2022. 123.].

[37] Az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában helyesen rögzítette a felperes jogelődje életének hátrányos megváltozását eredményező körülményeket. Az alperes a marasztalásának összegét lényegében az eltérő ítélkezési gyakorlatra hivatkozással támadta, az alperes fellebbezésében megjelölt eseti döntések azonban kevésbé voltak alkalmasak az összehasonlításra, ugyanis azokat nem mesothelioma, vagy ahhoz hasonló megbetegedést, hanem más egészségkárosodást elszenvedő emberek keresete alapján hozták a bíróságok és a megítélt nem vagyoni kártérítések 7-8, illetve 10-15 évvel ezelőtti árszinten kerültek meghatározásra. Az ún. azbeszt-perekben 2015-2016-ban, egy esetben 2022-ben elhunyt károsultak jogutódai részére a bíróság a 2022-2023. években hozott ítéleteivel többségében 40.000.000 forint nem vagyoni kártérítést ítelt meg [pl. BH2023. 217., Kúria Pfv.III.21.140/2022/4., Pfv.III.20.105/2023/6., Pfv.III.20.562/2023/4.]. A 2025. évben hozott a bíróság olyan jogerős ítéletet is [Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.294/2025/5.], amely az azbeszt károsult felperes javára az ítélethozatal időpontjában fennálló árszinten 60.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte az alperest.

[38] Az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés mértékét a felperesi jogelőd betegségének a lefolyása és gyógyíthatatlansága mellett a felperesi jogelőd korával, a korábbi életvitelének hátrányos megváltozását eredményező körülményekkel és az eltelt időben bekövetkezett jelentős mértékű inflációval indokolta. Ilyen szempontok értékelése esetén pedig az elsőfokú bíróság nem sértette meg a Pp. 279. § (1) és (3) bekezdésének megfelelő, okszerű mérlegelés követelményét a sérelmek hozzávetőleges kiegyensúlyozására alkalmas pénzbeli kártérítés összegének a meghatározása során, ezért a Fővárosi Ítéltábla nem látott okot az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés összegének a leszállítására.

[39] A kifejtettek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett, érdemben helyes rendelkezését a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[40] Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a felperes áfát tartalmazó ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségének a megtérítésére kötelezte őt. A felszámított ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján arra figyelemmel mérsékelte, hogy a felperes fellebbezési ellenkérelmet előterjesztett, azonban a képviselője a másodfokú

tárgyaláson nem jelent meg. A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezési illeték viseléséről a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2026. május 5.

Dr. Lente Sándor s.k.

a tanács elnöke

Dr. Csóka István s.k.
bíró

Az aláírásban akadályozott Dr. Virág Csaba s.k.

előadó bíró
elnöke

helyett dr. Lente Sándor s.k. a tanács